

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 15 kwietnia 2019 r.

ZP-KNPS.431.6.6.2019.MB1

Pani
Beata Zach
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Borowie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 6-8 lutego 2019 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Borowie, ul. Konstytucji 3 Maja 22, 57-160 Borów z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 6 lutego 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2019 r.

Jednostką kieruje Pani Beata Zach, która od dnia 1 września 2016 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. pełniła obowiązki Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borowie, a z dniem 1 lipca 2017 r. została powołana na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borowie.

Pani Beata Zach ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 20 marca 2019 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia negatywnie działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownik Ośrodka, na podstawie Upoważnienia Nr 6/2017 z dnia 30 czerwca 2017 r. Wójta Gminy Borów, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1510 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 15, 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Zadanie wskazane w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy dotyczące opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych realizowane było w 2018 r., na dzień kontroli nie było realizowane. W dniu 28 marca 2019 r. Rada Gminy Borów Uchwałą Nr VI/41/2019 przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Borów na lata 2019-2023.

Gmina Borów nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie złożono wniosków na ww. formę pomocy.

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowano do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej. Ponadto, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, nie było osób wnioskujących o skierowanie do ośrodka wsparcia.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że obecnie 1 osoba korzysta z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Strzelinie, na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy.

W Gminie Borów zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, osobom zainteresowanym zgłaszającym się do Ośrodka pracownicy socjalni udzielają informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik GOPS w Borowie nie składał Radzie Gminy corocznych sprawozdań z działalności Ośrodka oraz nie przedstawiał potrzeb w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Borowie nie spełnia wymogów w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazanych w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych Kierownik Ośrodka przedstawiła zaświadczenie z dnia 1.12.2016 r., z którego wynika, że Pani Beata Zach jest uczestnikiem szkolenia specjalistycznego z zakresu organizacji pomocy społecznej prowadzonego przez Wydział Nauk Społeczno-Pedagogicznych w Katowicach Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Janusza Korczaka w Warszawie. Z powyższego zaświadczenia wynika ponadto, że uzyskanie specjalizacji następuje po złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu końcowego. Pani

Beata Zach do dnia kontroli nie uzyskała specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywał 1 pracownik socjalny zatrudniony w GOPS.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Borów zamieszkały na dzień 31.12.2018 r. przez 5.246 mieszkańców, w tym 45 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Borowie, na dzień kontroli zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych terenowych (2 etaty), w tym 1 z uwagi na długotrwałą usprawiedliwioną nieobecność nie świadczył pracy. W związku z powyższym należy przyjąć, że w kontrolowanym okresie tylko 1 pracownik socjalny zatrudniony w GOPS w Borowie świadczył pracę socjalną mieszkańcom Gminy Borów.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W przypadku GOPS w Borowie wskaźnik ten nie jest spełniony.

Art. 110 ust.12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”. W przypadku GOPS w Borowie wskazany przepis cytowanego artykułu nie jest spełniony.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielania schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich sprawdzonych sprawach brakowało kontraktów socjalnych zawartych z osobami umieszczanymi w schronisku. Kontrakty socjalne nie zostały sporządzone ani przed, ani po wydaniu decyzji o przyznaniu schronienia pomimo, że osoby te przebywały w schronisku dwa miesiące.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Art. 48a ust. 2a ustawy, stanowi natomiast, że przyznanie osobie bezdomnej tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych przez gminę miejsca jej pobytu, na podstawie art. 101 ust. 3 ustawy, nie wymaga podpisania przez osobę bezdomną kontraktu socjalnego. W sprawdzonych sprawach nie można uznać, że były to przypadki szczególnie uzasadnione, o których mowa w powyższym artykule, gdyż osoby te były mieszkańcami Gminy Borów.

2. W sprawie nr 1 P.P. decyzją z dnia 26.02.2018 r. Nr GOPS.4212.3.2018.BZ przyznano Stronie pomoc w formie schronienia w okresie od 26.02.2018 r. do 30.04.2018 r. W decyzji wskazano, że Ośrodek opłaci koszty pobytu Strony w ww. okresie na podstawie not obciążeniowych wystawionych przez Schronisko.

Z akt sprawy wynika, że źródłem utrzymania Strony jest zasiłek stały w wysokości 604 zł miesięcznie, co nie przekracza kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. Nota księgowa Nr 31/2018 z dnia 5.04.2018 r. wystawiona przez Koło Brzeskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Pępicach tytułem odpłatności za pobyt w placówce za marzec 2018 r. obciąża GOPS w Borowie częściową, a nie pełną kwotą odpłatności za pobyt Strony w Schronisku.

Należy tutaj zwrócić uwagę, na art. 97 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, że (...) *Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego.* W związku z tym, jeśli osoba bezdomna nie uzyskuje innego dochodu poza np. zasiłkiem stałym, wówczas nie ponosi opłat za pobyt w schronisku, do którego została skierowana przez ośrodek pomocy społecznej. Jeśli osoba bezdomna posiada dochód przekraczający kwotę kryterium dochodowego, wówczas może ona, w zależności od progów dochodowych określonych w uchwale rady gminy, zostać obciążona kosztami pobytu w schronisku dla osób bezdomnych.

Mając na uwadze powyższe oraz wydaną przez GOPS w Borowie decyzję w zakresie przyznania schronienia, Strona nie powinna ponieść żadnej odpłatności za pobyt w schronisku. Natomiast Ośrodek po otrzymaniu przedmiotowej noty księgowej winien

zwrócić uwagę, że naliczona kwota obciążenia jest niewłaściwa, gdyż Gmina Borów w tym przypadku winna pokryć całkowite koszty pobytu osoby w schronisku.

Ponadto w sprawdzonych sprawach noty księgowe wystawiane przez Schronisko, w którym przebywały osoby bezdomne z terenu Gminy Borów zawierały ogólną kwotę odpłatności za daną osobę, nie wskazywały natomiast stawki dziennej oraz ilości dni, w których poszczególne osoby przebywały w tej placówce.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (M.N.) brak wskazania daty odbioru decyzji GOPS.4202.42.2018.EŁ z dnia 16.10.2018 r., przez stronę.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich sprawdzonych decyzjach potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wskazywano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowie, jako organ administracji publicznej, który je wydał. Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1510 ze zm.) organem właściwym do potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy jest decyzja organu jednostki samorządu terytorialnego wójta (burmistrza,

prezydenta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania klienta, potwierdzająca to prawo. W związku z powyższym prawidłowo wydana decyzja organu I instancji winna zawierać oznaczenie, że jest to decyzja Wójta Gminy Borów, natomiast upoważniony pracownik podpisuje się, jako osoba działająca z upoważnienia Wójta.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (R.F.) brak wskazania daty odbioru decyzji Nr GOPS.4234.6.2018.BZ z dnia 3.12.2018 r., przez stronę.

Analogicznie jak w sprawie zasiłków okresowych właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

2. W sprawie nr 2 (J.J.) przed wydaniem decyzji Nr GOPS.4234.2.2018.BZ z dnia 30.03.2018 r., przyznającej pomoc w formie usług opiekuńczych na okres od 1.04.2018 r. do 31.12.2018 r., przeprowadzono w dniu 15.03.2018 r. wywiad środowiskowy. Kolejny wywiad środowiskowy został przeprowadzony ze Stroną dopiero przed wydaniem kolejnej decyzji, tj. w dniu 14.12.2018 r.

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy – w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

3. W sprawie nr 3 (F.W.) w aktualizacji wywiadu środowiskowego z dnia 12.09.2018 r. brak zatwierdzenia przez Kierownika części V kwestionariusza wywiadu, tj. „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej”.

Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji (przez pracownika socjalnego) ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane szczegółowo i rzetelnie, tj. poszczególne części

kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty, zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do powyższego rozporządzenia (§ 2 pkt 6).

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (M.Sz.) ustalając sytuację dochodową rodziny przed wydaniem decyzji Nr GOPS.4207.31.2018.EŁ z dnia 26.10.2018 r. i Nr GOPS.4207.19.2019.JO z dnia 7.01.2019 r., przyjęto średni dochód wynagrodzenia strony z trzech ostatnich miesięcy, na podstawie zaświadczenia o zarobkach Strony z dnia 15.10.2018 r. i z dnia 17.12.2018 r., zamiast z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania (...).

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 3 (S.K.) przed wydaniem decyzji Nr GOPS.4230.14.2017.JO z dnia 14.11.2017 r., przeprowadzono w dniu 9.10.2017 r. wywiad środowiskowy. Natomiast aktualizacja wywiadu środowiskowego została przeprowadzona ze Stroną dopiero w dniu 11.06.2018 r.

Analogicznie jak w sprawie usług opiekuńczych w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W aktach sprawy nr 2 (S.D.) w pierwszym dniu kontroli w znajdował się wywiad środowiskowy z dnia 19.12.2017 r. oraz aktualizacja wywiadu przeprowadzona w dniu 1.10.2018 r., tj. po upływie 6 miesięcy od daty przeprowadzenia wcześniejszego wywiadu. W następnym dniu pracownik socjalny Ośrodka przedłożył aktualizację wywiadu z dnia 12.06.2018 r. przeprowadzonego przez pracownika socjalnego domu pomocy społecznej, w którym przebywa Strona. Ponieważ na wywiadzie ani w książce podawczej jednostki nie

odnotowano, kiedy dokument ten wpłynął do GOPS w Borowie, zatem nie można uznać, że wywiad został sporządzony terminowo.

Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych i ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

2. W sprawie nr 2 (S.D.) na wniosek Strony z dnia 19.12.2017 r. wydano decyzję Nr GOPS.4201.1.2018.BZ w dniu 15.01.2018 r. przyznającą zasiłek stały. Doręczenie Stronie decyzji nastąpiło dopiero w dniu 19.02.2018 r., tj. po upływie miesiąca od daty jej sporządzenia. Z akt sprawy wynika, że Ośrodek wypłacał Stronie przyznane świadczenie pomimo braku doręczenia jej decyzji.

Sporządzoną decyzję Ośrodek winien dostarczyć Stronie bezzwłocznie, gdyż zgodnie z art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

3. W sprawie nr 1 (M.D.) wywiad środowiskowy do decyzji Nr GOPS.4201.19.2018.BZ z dnia 15.11.2018 r. nie został sporządzony prawidłowo, gdyż brakowało podpisu strony, z którą przeprowadzono wywiad, a ponadto na str. 13 były naniesione poprawki w zakresie daty zgłoszenia, daty przeprowadzenia wywiadu oraz daty w miejscu, w którym winna podpisać się osoba, z którą przeprowadzono ten wywiad.

Analogicznie jak w sprawie usług opiekuńczych wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 pkt 6).

4. W sprawie nr 1 (M.D.) zawieszenie postępowania, (a następnie przyznanie zasiłku stałego na podstawie orzeczenia, które wpłynęło do GOPS w dniu 7.11.2018 r.) nastąpiło na wniosek Strony, jednakże w aktach sprawy (w pierwszym dniu kontroli) brakowało takiego wniosku. Pomimo złożonego wniosku w dniu 5.10.2018 r., (co zostało odnotowane w książce wpływu do Ośrodka) Stronie, której jedynym dochodem był zasiłek stały wypłacany do 30.09.2018 r. nie został przyznany zgodnie z art. 106 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przyznawany z urzędu na okres zawieszenia postępowania na zasadach określonych w art. 38 ustawy.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 B.Ł. w decyzji z dnia 2.08.2018 r. GOPS.4203.84.2018.BZ przywołano niewłaściwą datę złożenia wniosku przez stronę, tj. 28.02.2018 r. zamiast 6.07.2018 r.

Z przedłożonej w toku kontroli dokumentacji wynika, że wniosek strony wpłynął do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borowie w dniu 6.07.2018 r. (taka data widnieje na wniosku). Data złożenia wniosku wskazana w sporządzonej decyzji jest nieprawidłowa, co stanowi omyłkę pisarską.

Zgodnie z art. 113 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej może z urzędu lub na żądanie strony prostować w drodze postanowienia błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez ten organ decyzjach.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Kierownik Ośrodka nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej,
- 2) brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych,
- 3) brak sporządzenia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji o przyznaniu tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych,
- 4) błędny sposób ustalania odpłatności Strony za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych,
- 5) brak wskazania daty odbioru decyzji przez Stronę,
- 6) błędne oznaczenie organu administracji publicznej w decyzjach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 7) nieterminowe sporządzanie aktualizacji wywiadów środowiskowych u osób korzystających ze stałych form pomocy, tj. usług opiekuńczych, zasiłków stałych oraz przebywających w Domu Pomocy Społecznej,
- 8) nierzetelne sporządzanie wywiadów środowiskowych w sprawach usług opiekuńczych i zasiłków stałych,
- 9) brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
- 10) błędny sposób ustalania dochodu Strony w sprawie dożywiania dzieci,
- 11) brak doręczenia Stronie decyzji w oparciu, o którą realizowany był zasiłek stały,
- 12) brak przyznania zasiłku okresowego w związku z zawieszeniem postępowania w sprawie przyznania zasiłku stałego,
- 13) brak sprostowania w decyzji administracyjnej, w drodze postanowienia błędu pisarskiego,

- 14) brak składania Radzie Gminy corocznych sprawozdań z działalności Ośrodka oraz przedstawiania potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej zatrudniać osoby posiadające specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: 31.12.2019 r.

2. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych, tak aby na jednego pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy przy realizacji zadań nałożonych ustawą przypadało nie więcej niż 2.000 mieszkańców lub nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy nie może być mniejsza niż 3 pracowników.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: 31.12.2019 r.

3. Przed wydaniem decyzji w zakresie udzielenia stronie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych sporządzać z daną osobą kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Odpłatnością za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych obciążać jedynie osoby bezdomne, których dochód przekracza kwotę kryterium dochodowego, zgodnie z progami dochodowymi określonymi w uchwale rady gminy w sprawie organizacji oraz szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, za które uznaje się również schronisko dla osób bezdomnych.

Podstawa prawna: art. 51 ust. 5, art. 97 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

5. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. W decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wskazywać Wójta Gminy Borów, jako organ potwierdzający to prawo.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1510 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadu środowiskowego sporządzać nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. W celu ostatecznego rozstrzygnięcia w jakiej formie, wymiarze oraz okresie powinna zostać przyznana pomoc, każdorazowo Kierownik Ośrodka powinien zatwierdzić część wywiadu środowiskowego „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki”.

Podstawa prawna: § 2 ust. 5 i 6 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1788).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: 31.12.2019 r.

10. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej realizować po ich doręczeniu. Doręczenie wydanej w sprawie decyzji winno nastąpić bezzwłocznie po jej wydaniu.

Podstawa prawna: art. 110 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

12. W przypadku zawieszenia postępowania o przyznanie zasiłku stałego, zgodnie z art. 106 ust. 7 pkt 1) ustawy, na okres zawieszenia tego postępowania przyznawać z urzędu zasiłek okresowy w wysokości i na zasadach określonych w art. 38 ustawy.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 7 i 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

13. Błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych decyzjach prostować w drodze postanowienia.

Podstawa prawna: art. 113 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Corocznie składać radzie gminy sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiać potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Dawilla
ZASTĘPCY DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Wójt Gminy Borów
2.a/a